

28 Mart 2015 IB DAY

Emine Er & Murat Haktanır

Yazılı Ödev Aşamaları

önemli olan öğrenciyi cezalandırmak
değil; şeffaf olup, öğrencinin öğrenmesini
sağlamak.

Bölüm 1

Kitap Seçimi

Çeviri Eserler bölümünde Yüksek Düzey (HL) öğrencileri için üç eser, Temel Düzey (SL) öğrencileri için iki eser seçilmelidir. Bu eserler Türkçe A: Edebiyat dersinin temelini oluşturacağı için ve kültür farklarını göstermek adına önem arz etmektedir.

Kitap Seçiminin Yapılması ve Önemi

Farklı kültürlerdeki farklı bakış açılarına sahip insanların ve edebi eserlerde rol oynayan kültür öğelerinin değerlendirilmesi için öğrenciler cesaretlendirilmelidir ve öğrencilerin eserleri içselleştirmesi sağlanmalıdır.

Püf Noktalar

1. Bölüm için seçilecek eserlerin hepsinin eğitim - öğretimin bir parçası olması zorunludur.

Bu bölümde yapılacak çalışmalar "kültür" odaklı olacağı için farklı kültürlerin yansımalarının eserlerde yer almasına özen gösterilmelidir.

Farklı kıtalardan kitaplar seçilebilir.

Eserlerin Türkçe baskısının olup olmadığı, temin edilip edilemeyeceği kontrol edilmelidir.

Kitap Seçimi

Farklı bakış açılarına sahip olmak

- I. Öğrencilerin ve okulun yapısını, profilini göz önünde bulundurmak en önemli noktalardan birisi olabilir.
- II. Öğrencilerin okuma alışkanlıklarına uygun olduklarını düşüdüğümüz ve sıkılmadan rahatça okuyabileceklerine inandığımız eserleri seçmelisiniz.
- III. Farklı edebi türlerden örnekler sunabilirsiniz.
Tiyatro - Şiir - Roman gibi...
- IV. Edebi unsurların göz ardı edilmemesi seçimlerinizde önemli.
- V. Kültür farklılıklarını öğrencilerinizin sorun haline dönüştürmedikleri ya da yargılama yapamayacakları eserleri seçmelisiniz.
- VI. PLT kitapçığına göre seçim yapmalısınız.

PLT - Örnek

Title in English	Original title/Titre original/Título original	Titre en français	Título en español	Author/Auteur/Autor	Genre/Genre/Género	Original language/Langue d'origine/Lengua original	♂/♀	Original publication date/Date de première édition/Fecha de publicación original
				Akutagawa, R	Short story/ Nouvelle/ Relato corto	Japanese/ Japonais/ Japonés	♂	C20/XXe/s.XX
Thousand Cranes	千羽鶴	Nuée d'oiseaux blancs	Mil grullas	Kawabata, Y	Novel/Roman/ Novela	Japanese/ Japonais/ Japonés	♂	1952
The Sound of Waves	潮騒	Le tumulte des flots	El rumor del oleaje	Mishima, Y	Novel/Roman/ Novela	Japanese/ Japonais/ Japonés	♂	1954
Wonderful Fool	お馬鹿さん	Un Admirable idiot		Endo, S / Endô, S (f)	Novel/Roman/ Novela	Japanese/ Japonais/ Japonés	♂	1959
The Sailor Who Fell From Grace With The Sea	午後の曳航	Le marin rejeté par la mer	El marino que perdió la gracia del mar	Mishima, Y	Novel/Roman/ Novela	Japanese/ Japonais/ Japonés	♂	1963
The Woman in the Dunes	砂の女	La femme des sables	La mujer de la arena	Abe, K / Abé, K (f)	Novel/Roman/ Novela	Japanese/ Japonais/ Japonés	♂	1964
Black Rain	黒い雨	Pluie noire	Lluvia negra	Ibuse, M	Novel/Roman/ Novela	Japanese/ Japonais/ Japonés	♂	1965
Silence	沈黙	Silence	Silencio	Endo, S / Endô, S (f)	Novel/Roman/ Novela	Japanese/ Japonais/ Japonés	♂	1966
The Doctor's Wife	華岡青洲の妻	Kaé ou les deux rivales		Ariyoshi, S	Novel/Roman/ Novela	Japanese/ Japonais/ Japonés	♀	1966
Five Modern Noh Plays	近代能楽集	Cinq Nô modernes	La mujer del abanico: seis piezas de teatro Noh moderno	Mishima, Y	Drama/Théâtre/ Teatro	Japanese/ Japonais/ Japonés	♂	1968

Etkileşimli Sunumlar - The Interactive Oral

Sınıf içerisinde öğretmen ve tüm öğrencilerin katıldığı bir sözlü sunumdur.

Sözlü sunumlar bireysel ve grup şeklinde yapılabilir.

Etkileşimli Sunum Nedir?

Etkileşimli sunum sınıf içerisinde öğretmen ve tüm öğrencilerin birlikte katıldığı bir sözlü sunumdur. Öğrencilerin her birinin incelenen eserlerin içerisinde en az birisini veya eserin herhangi bir bölümünü , herhangi bir açıdan sunması beklenmektedir.

Sözlü sunumlar bireysel ve grup şeklinde yapılabilir ayrıca sunumun tarzı ve şeklini de öğretmen özgürce belirleyebilir. (Tartışma formatı, münazara formatı, formal sözlü sunum tarzında vb.)

Bu çalışmada öğrenciler kendilerine verilen görev dahilinde sunumu yaparken diğer öğrenciler dinleyici olarak notlarını almakta ve varsa yorumlarıyla sunuyu desteklemekte, eleştirmekte ve sunu tamamlamaktadırlar. Bölüm 1’de incelenen her eser için ayrı ayrı sözlü sunum yapılması zorunludur. Yine her bir sözlü sunumun minimum 30 dakika sürmesi tavsiye edilmektedir.

Sözlü sunumun içerisinde mutlaka dikkate alınması gereken hususlar şunlardır :

- İncelenen eserde yer ve zamanın nasıl bir etkisi var ?
- Sosyo kültürel bağlam açısından eserde zorlanılan veya çok çabuk algılanan hususlar nelerdi ?
- Eserin konusu nedir ? Eserde geçen konular ile kendi kültürün konuları arasında nasıl bir bağlantı bulunmaktadır ? Senin bu konudaki gözlemlerin ve deneyimleri nedir ?
- Eserde en çok ilgini çeken hangi tekniktir? Yazar, bu tekniği nerede ve niçin kullanmıştır?
- **Her öğrencinin en az bir tartışmaya katılması beklenmektedir.**

Section 2

Criterion A Fulfilling the requirements of the reflective statement

Reflective Statement:

Name:

A Literature: Written assignment (SL and HL)

To what extent does the student show how his or her understanding of cultural and contextual elements was developed through the interactive oral?

Note: The word limit for the reflective statement is 300–400 words. If the word limit is exceeded, 1 mark will be deducted.

Marks	Level descriptor
0	The work does not reach a standard described by the descriptors below.
1	Reflection on the interactive oral shows superficial development of your understanding of cultural and contextual elements.
2	Reflection on the interactive oral shows some development of your understanding of cultural and contextual elements.
3	Reflection on the interactive oral shows development of your understanding of cultural and contextual elements.

Culture and Context

In what ways do time and place matter in the text?

What was easy to understand and what was difficult in relation to social and cultural context and issues?

What connections did you find between issues in the text and your own culture(s) and experience?

What aspects of technique are interesting in the text?

Bölüm 3

Öz-Dönüşümlü Yazılar - The Reflective Statement

Öğrencinin eser hakkındaki bilgisinin ve düşüncesinin nasıl değiştiğini gösteren ve bu değişimin öğrenci tarafından sorgulanmasını amaçlayan 300 - 400 kelimelik, herhangi bir formatı olmayan yazılardır.

Öz-Dönüşümlü Yazı

Etkileşimli sunumun ardından her öğrencinin yazmak zorunda olduğu yazıdır.

Öne çıkanlar

- Ben diliyle yazılmalıdır.
- 300 - 400 kelime sınırı
- Ne biliyordum ne öğrendim?
- Yazar neyi vurgulamak istiyor olabilir?
- Hangi anlatım teknikleri niçin kullanılmıştır?
- Düşüncem ne yönde değişti?

Öne Çıkanlar

Amaç: Bu bölümdeki sözlü ve yazılı çalışmalar; öğrencilerin çeviri kitaplarda görecekları yabancı bir kültüre daha anlayışlı, ön yargısız ve tutarlı bakmalarını sağlar.

- Öz eleştirel değerlendirme yazısı eserlerin incelenmesinin hemen ardından gerçekleştirilen sözlü sunuma bağlı olarak yazılmaktadır.
- Sözlü sunum bittikten sonra öğrencilerin 300-400 kelime-lik öz eleştiri yapımları ve esere dair değerlendirme yapımları gerekmektedir.
- Öz eleştirel değerlendirme yazıları yapılan sözlü sunumun içeriğine bağlı olmalıdır.
- Yazılan öz eleştirel değerlendirme yazıları sınıf içerisinde yazılır ve hemen ders bitiminde öğretmen tarafından toplanarak portfolyolarda muhafaza edilir.
- Bu yazılar öğretmen tarafından incelenir, değerlendirilir ve sözlü veya yazılı olarak öğrenciye geri bildirimde bulunulur.
- Ancak öz eleştiri değerlendirme yazılarının hiçbiri öğrenciye geri verilmez, üzerinde düzeltme yapılmaz, eklentide bulunmaz ve öğretmen yazıya puan vermez.
- Bu yazılan değerlendirme yazıları daha sonra yazılacak olan makale yazımına zemin teşkil edecektir.

- Öz eleştirel değerlendirme yazılı toplamda 3 puan üzerinden Kriter A ya göre değerlendirilir ve notlandırılır.

Puan	Kriter Açıklaması
0	Gerçekleştirilen çalışma aşağıdaki standartların hiç birine ulaşmamıştır.
1	Öğrencinin öz eleştirel değerlendirmeleri kültürel ve bağlamsal açıdan yüzeyseldir.
2	Öğrencinin öz eleştirel değerlendirmeleri kültürel ve bağlamsal açıdan kısmen gelişim içerisindedir.
3	Öğrencinin öz eleştirel değerlendirmeleri kültürel ve bağlamsal açıdan doğrudur ve yerindedir.

Marks	Level descriptor
0	The work does not reach a standard described by the descriptors below.
1	Reflection on the interactive oral shows superficial development of your understanding of cultural and contextual elements.
2	Reflection on the interactive oral shows some development of your understanding of cultural and contextual elements.
3	Reflection on the interactive oral shows development of your understanding of cultural and contextual elements.

Örnek

Öz Dönüşümlü Değerlendirme

August Strindberg'in Matmazel Julie isimli tiyatro eseri üzerine sınıfta yaptığımız etkileşimli sunumda kitapta işlenen önemli konulardan ikisi olan kadın-erkek farkı ile sınıfsal eşitsizliği dönemin şartları ve toplum yapısı açısından ele aldık. Ayrıca "Tabu" ve "Altı Şapka" etkinlikleriyle enteraktif bir şekilde yürütülen sunumda Matmazel Julie'nin kişiliğine, mekânın sembolik düzenlenişine ve yazarın yaşadığı zamana da değindik.

Soylu sınıfa ait Matmazel Julie'nin kendinden alt tabakadan Uşak Jean karşısında sadece "kadın" olmasından doğan güçsüzlüğün ve iradesizliğin iki karakter arasında bir güç dengesizliği yarattığından bahsettik. Bu nedenle Matmazel Julie normalde herkesin saygı gösterdiği Kont'un kıızıken yaz dönümü gecesinde Jean karşısında "Matmazel" unvanını yitirerek sadece kadınlığıyla kalır. Ayrıca toplumun cinsel farklılığa bakış açısı okura leit-motiv olarak kullanılan "kadın erkek arasındaki o her zamanki fark" ifadesiyle yansıtılır.

Sınıfta yaptığımız tartışma sırasında bir arkadaşımın tiyatro eserinin mekânı üzerine yaptığı çıkarımlar kitaba farklı bir bakış açısı kazanmamı sağladı. Örneğin; tartışma sonrasında konağın bahçesinde bulunan ve elinde ok tutan "Cupido" adlı Eros heykelinin arzuyu simgelediğini ve bu heykelin aslında eserin ilerleyen bölümlerinde Julie ile Jean arasında geçecek cinsel yaklaşıma bir gönderme olabileceğinin farkına vardık. Buna ek olarak ahırda eğlenen topluluğun bir bakıma o dönemin İsveç toplumunu simgelediğini söyledik. Bu düşünceyi de Jean'ın içindeki "laf olur" korkusu ile destekleyip toplumdaki dedikodu kültürüyle kendi kültürümüzü karşılaştırdık.

Etkileşimli sunum sırasında tartıştığımız bir başka konu ise tiyatro eserinde işlenen sınıfsal eşitsizlik olgusuydu. Tiyatro eserinde eleştirel bir dil ile aktarılan sınıflar arası eşitsizlik olgusu tartışma sırasında daha ılımlı bir bakış açısıyla ele alındı. "Altı Şapka" etkinliği sırasında bir arkadaşım "Sınıf farklılığı, toplumda kültürel açıdan yarattığı çeşitlilikle aslında olumlu bir olgudur," diyerek sınıfsal eşitsizliğe olumlu bir bakış yöneltti. Arkadaşımın bu fikri bana ilginç ve aynı zamanda mantıklı geldi. Daha önce sınıfsal farklılık kavramını hiç böyle iyimser bir üslupla değerlendirmemiştik.

Tartışmamızda Julie'nin duygularını annesinden, düşüncelerini de babasından almış ve iki cinsiyet arasında kalmış bir karakter olarak çizildiğini söyledik. Böylece, Strindberg'in kadınların duygularıyla, erkeklerinse mantıklarıyla hareket eden iki farklı canlı olduğu düşüncesini çıkardık. Kadınla erkek arasındaki bu farkların son derece doğal ve yadsınmaz olduğu fikri tiyatro eserinde kadınların erkeklerin işlerini, erkeklerin de kadınların işlerini yapması sonucu ortaya çıkan karmaşayla aktarılır. Kadın-erkek farkının sınıf farkından daha keskin, daha kalıcı bir farka sahip olduğunu dile getirdik ve "cinsiyet farkı > sınıf farkı" sonucunu çıkardık.

Sınıfta yaptığımız etkileşimli sunum sayesinde yazarın mekân seçiminin sembolik ve işlevsel özelliğini, yazarın yetiştiği ortamın tiyatro eserine yansımalarını ve sınıf farklılığının kültürel bağlamda işlenişini öğrendim ve esere yönelik farklı bakış açıları kazandım.

Kelime sayısı: 397

Bölüm 4

Güdüleyici Yazı - Supervised Writing

Makale formatında yazılan ve kelime sınırı olmayan, bir soru etrafında geliştirilen öğrencinin yazılı ödev öncesinde yazmış olduğu ilk yazıdır.

Güdüleyici Yazı

Yazılı ödevden önce öz-dönüşümlüden sonra...

Öne çıkanlar

- Sorular öğretmen tarafından belirlenir.
- En az 3 - 4 soru hazırlanır.
- Öğrenci istediği soruyu seçer.
- 40 - 60 dakika içinde yazılmalıdır.

Section 2

Güdüleyici Yazı

- Güdüleyici yazıya not verilmez. Öğretmen öğrencinin çalışmasını inceledikten sonra bir kopyasını öğrenciye verir; çünkü bu çalışmayla yazılı ödev geçiş yapılacaktır.
- Öğretmenin seçtiği sorular yazarın kullanmış olduğu tekniklere, yazım tercihlerine sorgulamaya yönelik hazırlanmalıdır.
- Cümleler, bilimsel makale formatına göre oluşturulmalıdır.
- Güdüleyici yazı da sınıfta yazdırılır ve eserin kullanılmasına izin verilir.
- Bu yazıda ikincil kaynaklar kullanılmaz.

- Güdüleyici yazılara öğretmen herhangi bir düzeltme yapmadan yazıları, öğrenci dosyasında saklar.
- Her kitap için bir güdüleyici yazı yazılır.

Güdüleyici Yazı Örneği

Sosyo – kültürel yapı düşünüldüğünde Julie'nin iç çatışmalarına neden olan durumları tartışınız.

August Strindberg'in *Matmazel Julie* isimli tiyatro eserinin ana karakteri Matmazel Julie'nin iç çatışmaları zamanın sosyo-kültürel yapısını oluşturan kadın-erkek eşitsizliği, sınıflar arası farklılıklar ve ahlâk olgusu gibi unsurlardan büyük bir oranda etkilenmiştir. Aynı zamanda yazar, kitabın geçtiği dönemde yaşayan toplumun cinsel eşitsizliğe, sınıfsal farklılıklara bakış açısını ve ahlâk anlayışını vererek aslında Julie'nin iç çatışmalarının temel nedeninin anlatmıştır.

Kitabın geçtiği dönemde İsveç'in soylular ve çalışan kesim olarak iki farklı tabakadan meydana gelmesi ve toplumun bu şekilde sınıflandırılması nedeniyle Matmazel, Kont, Uşak, Kontes, Aşçı gibi unvanlar kitapta sıkça görülmektedir. Asiller ve işçiler diye bölünmüş bir toplumda yetişmiş biri olan Matmazel Julie'nin kendinden alt sınıfta bulunan bir uşakla cinsel ilişkiye girmesi toplum için son derece imkânsız bir olaydır. Bu nedendir ki Julie kendine soylu tabakadan bir anda en alt sınıfa düşmüş gibi hisseder ve Jean'a "İşte bak, beni hor görüyorsun şimdi. Düşüş başladı, düşüyorum artık." (s.40) der. Başkalarından duyarak özümseyemediği düşünceleri yüzünden sürekli kendisiyle çelişen Julie aynı anda hem büyüdüğü toplumun aklına soktuğu kalıplarla "O hâlde ben de dünyaya iniş yapıyorum." (s.29), hem de nişanlısından duyduğu fikirlerle "İnsanları o denli aşağı görmüyorum ben." (s.30) ve "Sınıf farklı diye bir şey yok burada." (s.25) diyebilmektedir. Nişanlısından duyduğu yeni ve modern "herkesin eşit olduğu" fikri ile yaşadığı ortamın kendisine dayattığı "...bir sınıfla diğer sınıf arasında her zaman için bir fark vardır." (s.53) fikrinin birbirleriyle uyuşmaması nedeniyle Julie kendini büyük bir çatışma içinde bulmaktadır.

Matmazel Julie'nin kendi benliğinin ve cinsiyetinin belirsizliği konusunda girdiği büyük iç çatışması "Beni, kendi cinselliğimi hor görececek şekilde yetiştirdi; yarı kadın, yarı erkek... Burada kabahat kimin? Babamın mı, annemin mi, yoksa benim mi? Her düşünceyi babamdan aldım; her duygu bana annemde geçti." (s.62) sözleriyle dile getirilmektedir. Annesinin, o dönemin toplumunun kabul ettiği ve Jean'ın "Kadınla erkek arasındaki o her zamanki fark" sözleriyle desteklediği kadın-erkek farkı fikrine ters düşen cinsiyet eşitliği düşünceleri ve kadın haklarını savunması Matmazel Julie'nin cinsel açıdan iç çatışmasının temel sebebidir.

Bölüm 5

Yazılı Ödev - Written Assignment

Edebi analize dayanan 1200 - 1500 kelimedenden oluşan öğrencilerin bir esere kültürel ve edebi unsurlar bağlamında bakarak karşılaştırma yapmalarını sağlayan yazıdır.

25 Puan üzerinden değerlendirilir.

Dış Değerlendirme içerisindedir.

Yazılı Ödev - Written Assignment

Yüksek Düzey ve Temel Düzey öğrencilerinin öz-dönüşümlü yazı (300 - 400 kelime) ile birlikte 1200 - 1500 kelimedenden oluşan bu ödev 1. bölümde yer alır ve dış değerlendirmeye tabiidir. Etkişleşimli sunum bu değerlendirmenin bir parçasıdır ve bazı yazılar ders vakti içerisinde tamamlanır.

Eğer kelime sınırı aşılsa öz-dönüşümlü yazıda ilk 400 kelime, yazılı ödevde ilk 1500 kelime değerlendirilecektir.

At SL and at HL students are required to complete an assignment of 1,200–1,500 words, with a reflective statement of 300–400 words, based on a work studied in part 1 of the course and assessed externally. Reflection on an interactive oral is part of the assignment and some of the writing is completed during supervised class time.

If the word limit is exceeded, the assessment of the reflective statement will be based on the first 400 words and the assessment of the essay on the first 1,500 words.

Assessment Criteria

Written assignment (SL and HL)

Criterion A: Fulfilling the requirements of the reflective statement

- To what extent does the student show how his or her understanding of cultural and contextual elements was developed through the interactive oral?

Note: The word limit for the reflective statement is 300–400 words. If the word limit is exceeded, 1 mark will be deducted.

Marks

Level Descriptor

0

The work does not reach a standard described by the descriptors below.

1

Reflection on the interactive oral shows superficial development of the student's understanding of cultural and contextual elements.

2

Reflection on the interactive oral shows some development of the student's understanding of cultural and contextual elements.

3

Reflection on the interactive oral shows development of the student's understanding of cultural and contextual elements.

Criterion B: Knowledge and understanding

- How effectively has the student used the topic and the essay to show knowledge and understanding of the chosen work?

Marks

Level descriptor

0

The work does not reach a standard described by the descriptors below.

1–2

The essay shows some knowledge but little understanding of the work used for the assignment.

3-4

The essay shows knowledge and understanding of, and some insight into, the work used for the assignment.

5-6

The essay shows detailed knowledge and understanding of, and perceptive insight into, the work used for the assignment.

Criterion C: Appreciation of the writer's choices

- To what extent does the student appreciate how the writer's choices of language, structure, technique and style shape meaning?

Marks

Level descriptor

0

The work does not reach a standard described by the descriptors below.

1-2

There is some mention, but little appreciation, of the ways in which language, structure, technique and style shape meaning.

3-4

There is adequate appreciation of the ways in which language, structure, technique and style shape meaning.

5-6

There is excellent appreciation of the ways in which language, structure, technique and style shape meaning.

Criterion D: Organization and development

- How effectively have the ideas been organized, and how well are references to the works integrated into the development of the ideas?

Note: The word limit for the essay is 1,200-1,500 words. If the word limit is exceeded, 2 marks will be deducted.

Marks

Level descriptor

0

The work does not reach a standard described by the descriptors below.

1

There is some attempt to organize ideas, but little use of examples from the works used.

2

Ideas are superficially organized and developed, with some integrated examples from the works used.

3

Ideas are adequately organized and developed, with appropriately integrated examples from the works used.

4

Ideas are effectively organized and developed, with well-integrated examples from the works used.

5

Ideas are persuasively organized and developed, with effectively integrated examples from the works used.

Criterion E: Language

- How clear, varied and accurate is the language?
- How appropriate is the choice of register, style and terminology? (“Register” refers, in this context, to the student’s use of elements such as vocabulary, tone, sentence structure and terminology appropriate to the task.)

Marks

Level descriptor

0

The work does not reach a standard described by the descriptors below.

1

Language is rarely clear and appropriate; there are many errors in grammar, vocabulary and sentence construction, and little sense of register and style.

2

Language is sometimes clear and carefully chosen; grammar, vocabulary and sentence construction are fairly accurate, although errors and inconsistencies are apparent; the register and style are to some extent appropriate to the task.

3

Language is clear and carefully chosen, with an adequate degree of accuracy in grammar, vocabulary and sentence construction despite some lapses; register and style are mostly appropriate to the task.

4

Language is clear and carefully chosen, with a good degree of accuracy in grammar, vocabulary and sentence construction; register and style are consistently appropriate to the task.

5

Language is very clear, effective, carefully chosen and precise, with a high degree of accuracy in grammar, vocabulary and sentence construction; register and style are effective and appropriate to the task.

Örnekler

IB DP tarafından değerlendirilen yazılı ödev örneklerini bu bölümde inceleyebilirsiniz.

Örnekleri değerlendirebilir ve puan verebilirsiniz. Verdiğiniz puanları da “examiner” notu ile karşılaştırabilirsiniz.

Yazılı Ödev Örneği - I

Sözcük Sayısı: 1361

Çalışma Konusu:

Matmazel Julie'nin iç çatışmalarının dönemin sosyo-kültürel yapısı ve Julie'nin yetiştiriliş biçimi bağlamında incelenmesi

Matmazel Julie'nin İç Çatışmaları

August Strindberg'in *Matmazel Julie* isimli tiyatro eserinde zamanın sosyokültürel yapısını oluşturan kadın-erkek eşitsizliği, sınıflar arası farklılıklar ve ahlâk anlayışı olguları Matmazel Julie'nin iç çatışmalarına neden olan ortamı yaratır. Yazar, metnin geçtiği dönemde İsveç toplumunun kadın-erkek çatışmasını, sınıfsal eşitsizliğe bakış açısını ve ahlâk anlayışını vererek aslında Julie'nin iç çatışmalarının temel nedenlerini aktarır. Strindberg bunu yaparken tiyatro türünün sembol, sahne dekoru, rüya motifi ve geriye dönüş gibi edebî tekniklerinden yararlanarak okurun, Julie'nin yaşadığı toplumu daha iyi anlamasını ve böylelikle Julie'nin iç çatışmalarının özüne kolaylıkla inmesini sağlar. Toplumu meydana getiren sınıflar arasında geçişin imkânsızlığı ve bu imkânsızlığın her şeyi daha çekici hâle getirişi, yaz dönümü gecesinin büyü, Matmazel Julie'nin arada kalmış kişiliğinin seçim yapamayışı ve eylemsizliği onun iç çatışmalarının kaynağını oluşturan ve analiz edilmesi gereken başlıca etmenlerdir.

Matmazel Julie'nin girişinde yapılan sahne açıklaması "1880'lerde bir İsveç taşra konağının geniş mutfağı. Bir yaz dönümü gecesini" (Strindberg, 2012, s. 21) şeklindedir ve tiyatro eserini toplumsal bir bağlama oturtur. "Yandaki ambarda yapılan danstan keman sesleri gelir" (Strindberg, 2012, s. 21) açıklamasıyla da tiyatro metni, kültürel bir unsur olan yaz dönümü gecesinin yarattığı şenlikli havaya bürünür. Babasıyla akraba ziyaretine gitmektense yaz dönümü gecesini konağın işçileriyle ambarda dans ederek geçiren Matmazel Julie, bu gecenin büyü havasında, gittikçe toplumun bilinçaltına yerleştirdiği kurallardan uzaklaşırken kendini Uşak Jean'a yakınlaşırken bulur. Ayrıca gün doğumunun yaklaşmasıyla birlikte "(...) yaz dönümü gecesinin büyü bozulur" (Strindberg, 2012, s. 54) ve Matmazel Julie kendini tek çıkışı ölüm olan bir iç çatışmanın içinde bulur.

Matmazel Julie, eserin başından itibaren kendi sınıfsal statüsüne yakışmayacak davranışlarda bulunmasına rağmen aslında bilinçaltında babasından edindiği sınıfsal ayırım ve soylu kan fikirleri yatar ve bu nedenle Julie Uşak Jean'a yaklaşım yaklaşmamak konusunda kararsız kalır. Matmazel Julie'nin yetiştiği dönem, Sanayi Devrimi sonucunda artan sanayileşme ve fabrikalaşma hareketlerinin yoğun yaşandığı ve dolayısıyla sınıf farkı kavramının önemini arttırdığı bir geçiş dönemidir. Matmazel Julie bir Kont kızıdır ve babası tarafından yetiştirilirken sosyal sınıf, sınıfsal statü gibi birçok düşünceye maruz kalır. Tiyatro eserinde otoriteyi, gücü ve soylu kesimi sembolize eden Kont Matmazel Julie'ye onun asil bir kandan geldiğini ve diğer sınıflardan üstün olduğunu öğretir. Buna rağmen Kont'un kızı Matmazel Julie bulunduğu sınıfa aykırı davranır. Matmazel Julie'nin, babasıyla birlikte asil bir akraba ziyarete katılmaktansa köşkteki işçilerle ambarda dans etmeyi tercih etmesi onun ait olduğu soylu kesime aykırı davranışlarda bulunduğunu kanıtlar. Julie'nin "Sınıf farkı diye bir şey yok burada," (Strindberg, 2012, s. 25) diyerek uşağıyla dans etmesi onun asillere yakışır davranmadığını ve aslında toplumun sınıfsal normlarını önemsemediğini gösterir. Buna karşılık, Jean'la flört eden Julie, "O hâlde ben de dünyaya iniş yapıyorum," (Strindberg, 2012, s. 29) sözleriyle aslında bilinçaltında yatan sınıfsal üstünlük düşüncesini farkında olmaksızın okura yansıtır. Bu cümlesinden hemen sonra Julie, "İnsanları o denli aşağı görmüyorum ben," (Strindberg, 2012, s. 30) sözleriyle kendinden aşağı bir sınıfta yer alan insanları küçümsemediğini söyler; ancak aynı zamanda da Jean ile kendisini birbirinden ayıran sınıfsal farklılığın farkında olduğunu ima eder. Bulduğu yüksek zümreden aşağı iniş yaparak diğer insanlarla eşit bir konumda bulunmak isteyen Julie, aynı zamanda da toplumun katı kurallarının ağırlığını üzerinde hissederek Jean ile ilişkiye girip girmemek konusunda kararsızlık yaşar. Matmazel Julie'nin bu kararsızlığı metinde işlenen rüya motifiyle şu şekilde açıklanır:

Ara sıra gördüğüm bir rüyayı anımsatır bu bana; bir sütunun tepesindeyimdir, aşağı nasıl ineceğimi bir türlü kestiremem. Aşağı bakınca başım döner. Oysa, inmem gerekir, atlayacak cesareti de gösteremedim. Ne orda durabiliyorum, ne aşağı düşeyim desem de düşebiliyorum. Sonu gelmiyor. Aşağı yere düşmedikçe rahat yüzü yok. (Strindberg, 2012, s. 30)

Rüyasında kendini üstünde gördüğü sütun Julie'nin bulunduğu soylu sınıfı sembolize eder. Julie'nin aşağı inme isteği ise onun Jean'a yaklaşma çabasının ve diğer insanlarla kaynaşma isteğinin bir göstergesidir; ancak bulunduğu sınıfla alt sınıflar arasındaki uçurumun

yüksekliği Matmazel Julie'nin başını döndürür ve onu içinden çıkılmaz bir iç çatışmaya sürükler. Julie'nin, sınıfının ona dayattığı normları olduğu gibi kabul etmek ile bu kurallara tamamen karşı çıkmak arasındaki kararsızlığı rüya motifinde ne sütunun üzerinde kalabilmesi ne de aşağı atlayabilmesiyle aktarılır. Yazarın tercih ettiği bu rüya motifi, Julie'nin yetiştiği ortamın sosyo-kültürel yapısı sonucu şekillenen bilinçaltının ve iç çatışmalarının okura aktarımını kolaylaştırır.

Tiyatro metninde sınıfsal eşitsizlik temasının aktarılmasına katkı sağlayan başka bir unsur ise mekânın ve dekorun kurgulanışıdır. Kont'un köşkünde odaların düzenlenişi de aynı amaca hizmet eder. Örneğin; aşçıların ve uşakların sürekli zaman geçirdiği mutfak, Kont'un ve Matmazel Julie'nin yaşadığı konağın altında bulunur. Bir bakıma, asilleri temsil eden konak alt sınıfı temsil eden mutfakın üzerindedir ve bu açıdan gerçekte var olan sınıf farkını somut bir şekilde yansıtır. Mutfak ile konak arasında herhangi bir merdiven bulunmaması ve bu iki bölüm arasında tek bağlantının zil olması da alt ve üst sınıf arasındaki uçurumu belirginleştirir; ancak Matmazel Julie'nin eser boyunca konağın üst kısmından çok altta, yani mutfakta bulunması da aslında kendi içinde yaşadığı sınıfsal ayrıma karşı başkaldırının bir göstergesidir.

Matmazel Julie'nin anne ve babası tarafından "cinselliğini hor görececek şekilde" (Strindberg, 2012, s. 62) yetiştirilişi kendi içinde başka bir çatışmaya neden olur. Geriye dönüş tekniğiyle Julie'nin kendi küçüklüğünü ve yetiştirilişini anlatışı da Julie'nin çatışmalarla dolu iç dünyasına ışık tutulmasını sağlar. Julie'nin annesinin cinsel eşitlik, kadın hakları gibi yeni fikirlerle yetişmesi onun klasik bir üst sınıf çocuğu gibi yetiştirilmesine engel olur. Bu nedenle Julie "(...) oğlan çocukları ne yapıyorsa benim de onları yapmam gerekiyordu, sırf kadınların erkeklerden daha aşağı kalmadığını kanıtlamak için" diyerek cinselliğinin önemsenmediğini belirtir ve ekler "Oğlan çocukları gibi giyiniyordum; ata binmeyi öğrendim, buna karşılık süthaneye girmem yasaktı. Giydirip kuşatıp ava yolluyordu annem beni; tarla bile sürdürdüler bana" (Strindberg, 2012, s. 45). Matmazel Julie'nin annesi tarafından zamanın normlarına aykırı bir şekilde ve feminist düşüncelerle yetiştirilmesi onun erkeklere güvenmemesine ve erkeklerden tiksinesine neden olur. Matmazel Julie'nin annesine hiçbir erkeğin kölesi olmayacağına dair söz vermesi de Julie'nin kölesi olmayı reddeden nişanlısıyla nişanı bozmasına ve Jean ile ilişkiye girdikten sonra ondan öğrenmesine yol açar. Julie'nin "Senden tiksiniyorum, farelerden tiksindiğim kadar tiksiniyorum, ama yine de kaçıp uzaklaşamıyorum senden," (Strindberg, 2012, s. 44) sözleri de onun cinsiyet bağlamındaki iç çatışmasının başka bir göstergesidir.

Matmazel Julie, henüz olgunlaşma evresini tamamlamamış bir birey olması nedeniyle seçim yapamaz veya yaptığı seçimleri eyleme dönüştüremez. Matmazel Julie 1880 Avrupa'sında tarım ile endüstri, feodalizm ile kapitalizm, romantizm ile realizm arasında dünyaya gelmiş, "yeni ile eskinin karışımı" (Strindberg, 2012, s. 9) ve bu nedenle arada kalmış

bir kişiliktir. Julie kendine ait fikirlere sahip olmamakla birlikte başkalarından duyduğu ve tam olarak benimseyemediği düşünceleri, kendiyle çelişerek eser boyunca tekrarlar. Kadın-erkek eşitliği düşüncesini annesinden alır, nişanlısı ise herkesin eşit olduğu fikrini savunur. Matmazel Julie'nin babası ise gelenekçi, otoriter bir toprak sahibidir. Matmazel Julie arada kalmışlığının farkındadır ve kendine yönelttiği iç sorgulamayla bu durumun suçlusunu arar:

Beni, kendi cinselliğimi hor görececek şekilde yetiştirdi; yarı kadın, yarı erkek... Burda kabahat kimin? Babamın mı, annemin mi yoksa benim mi? Kendi kabahatim mi? Benim olan hiçbir şeyim olmadı. Her düşüncüyü babamdan aldım; her duygu bana annemden geçti; şu son fikir de, yani herkesin eşit olduğu fikri, onu da nişanlımdan aldım. Kabahat nasıl benim olabilir. (Strindberg, 2012, s. 62)

İç çatışmasının dışa yansımaları olan bu sözler Matmazel Julie'nin kendine ait bir kişiliğe sahip olmadığını kanıtlar. Julie, yapacağı hareketlere kendi başına karar veremez ve bu nedenle içine düştüğü iç çatışmanın çıkışını Jean'dan kendisine emir vermesini isteyerek bulur. Toplumun normlarına karşı gelerek uşağıyla girdiği ilişki sonrasında Julie ne yapacağını bilemez ve bir çıkış yolu arar; ancak arada kalmış kişiliği nedeniyle eylemsiz kalır. "Hiçbir şey yapamıyorum. Ne pişmanlık duyabiliyorum, ne kaçıp gidebiliyorum; ne kalabiliyorum, ne yaşayabiliyorum, ne de ölebiliyorum." sözleri Julie'nin iç çatışması sonucu eylemsizliğini gösterir ve devamındaki "Yardım et, emir ver, bir köpek gibi boyun eğeceğim Jean" (Strindberg, 2012, s. 62-63) sözleri Julie'nin güçsüz kişiliğinin bir yansımasıdır. Yazar Julie'nin eylemsizliğini ve iç çatışmalarını kullanarak eski ile yeni arasında sıkışmışlığı dönemin sosyal ve toplumsal yapısına bağlar.

August Strindberg'in *Matmazel Julie* adlı tiyatro eserinde dönemin sosyo-kültürel olguları üzerinden ana karakterin iç çatışmaları okuyucuya aktarılır. 1880'lerin İsveç toplumunun kadın-erkek çatışmasına bakış açısını, sosyal sınıflandırılma sistemini ve normlarını aktaran tiyatro eseri soylu zümreye ait Matmazel Julie'nin, toplumun kendine yüklediği sorumluluğu reddedişi ve bu reddediş sonucunda kendiyle girdiği çatışmasından kurtuluş çabası anlatılır. Sınıflar arası geçişin imkânsız olduğu bu dönemde Kont kızını Matmazel Julie konağın uşağıyla girdiği ilişkinin ardından bir çıkmaza girer. Sahne dekoru, rüya motifi, geriye dönüş ve sembol gibi edebî teknikler aracılığıyla okurun kafasında belirginleştirilen bu çıkmaz Julie'nin ölümüyle sonuçlanır. Strindberg, 1880'lerdeki İsveç'in toplumsal portresini çizerek Matmazel Julie'yi iç çatışmalarına ve sonrasında intihara götüren ortamı toplumsal ve sosyal bağlamda ve birçok edebî teknik yardımıyla okura aktarır.

Kaynakça

Strindberg, A. (2012). *Matmazel Julie*. İstanbul: Mitos-Boyut Tiyatro Yayınları.

Yazılı Ödev Örneği - 2

Sözcük Sayısı : 1336

Çalışma Konusu: *Matmazel Julie adlı eserde sınıf farklılıklarının toplum üzerine etkisi.*

Toplum ve Yaşam

August Strindberg'in "Matmazel Julie" adlı eserinde yazar, sınıf farklılıklarını kullanarak toplumun oluşturan öğeleri ve bu öğelerin baskınlığını araştırmıştır. Kitapta toplumu oluşturan üç öğeden bahsedilmiştir. Bunlar; sınıf farklılıkları, din ve ahlak. Yazara göre toplumun genel özelliklerini belirlemesini sağlayan en baskın unsurlar bunlardır. Yazar bu eserde toplumu oluşturan bu üç öğenin baskınlığını incelemiştir. Yazara göre toplumu oluşturan öğelerin başında ahlak gelmektedir. Çünkü eser boyunca din ve sınıf farklılıkları kuralları ihlal edilmiştir ve bu kuralları ihlal edenler ölümle cezalandırılmamıştır. Ancak Matmazel Julie ahlak kurallarını çiğnemesi üzerine ölümle cezalandırılmıştır.

Eserin birinci bölümünde ilk olarak Jean'ın sınıf farklılıklarını yok sayması göze çarpmaktadır.

“ Jean: (Tabağı koklar) Güzel! En sevdiğim yemek. (Tabağı yoklar) Tabağı ısıtsaydın keşke.”(Strinberg 2012,sayfa 22)

“Jean: Yaz dönümü gecesi bira! Yoo, teşekkürler! Bende daha iyisi var. (Masanın gözünden sarı yaldızlı bir şişe kırmızı şarap çıkarır) Görüyor musun, Sarı Yıldız! Hadi şimdi bir bardak getir, ama balon bardak olsun!”(Strinberg, sayfa 23)

Sıcak tabakta yemek üst sınıfa ait bir özelliktir ancak Jean sınıf kurallarını hiçe sayarak yemeği sıcak tabakta yemiştir. Ayrıca üst sınıfa ait olan bir şarap içmiştir bu da Jean'ın sınıf farklılıklarını çiğnediğini bir kez daha göstermektedir. Alıntılardan da anlaşılacağı üzere Jean sınıf kurallarını sıkça yok saymaktadır. Ancak sınıf farklılıkları Jean'ın sürekli yok sayacağı kadar önemsiz değildir. Sınıf farklılıkları toplumu oluşturan öğelerin başında gelmeseydi toplum Jean'ın soylu gibi davranmasından dolayı Jean'ı eleştirmezdi.

“ Julie: (kulak kabartır) şu söyledikleri şarkı ne?

Jean: Alay ediyorlar, hem sizle hem benle...”(Strinberg, sayfa 37) Burada Jean sınıf farklılık kurallarını çiğneyerek üst sınıftan biriyle beraber olmuştur ve toplum tarafından eleştirilmiştir.

Sınıf farklılıkları o kadar kesin kurallar getirmiştir ki Kristin nişanlısının başka bir kadınla dans etmesini bile kıskanmamıştır.

“Kristin: (Şişenin ağzını kapatır) Benimle bir ilgisi yok ki. Siz bu denli alçakgönüllü olduktan sonra, ona hayır demek düşmez zaten matmazel. Hadi Jean, bu onuru sana verdiği için Matmazel Julie'ye teşekkür et.”

“ Jean: Demek seni atlattım diye kızmadın bana? (Strinberg, sayfa 25)

Kristin: Biliyorsun, böyle küçük şeylere kızmam. Ayrıca da kendi sınırimi bilirim”5

(Strinberg, sayfa 26)

Sınıf farklılıklarının en büyük etkisi Kristin üzerinde görülmektedir. Kristin sınıf farklılıklarına o kadar bağlıdır ki rüyasında bile Kont'a hizmet etmektedir. “ Kristin: (uyku arası) Kont'un çizmeleri temizlendi... Kahveyi koy... Olur, pekiyi, hemen şimdi (anlamsız sayıklamalar sürer.)” 6

(Strinberg2012,sayfa 29)

Eser de toplumu oluşturan en önemli öğe sınıf farklılıkları gibi gelebilir okura ancak sınıf farklılıkları toplumu oluşturan en önemli öğelerden biri olsa da en önemlisi değildir. Sınıf farklılıklarından daha önemli bir unsur vardır. “Din”. Kristin eserde alt sınıf olmayı kabullenmiş bir karakterdir. Bunun sebeplerinin başında dini inancı gelir. Kristin'e göre her canlı tanrı tarafından bir defa ödüllendirilir. Kimi dünyada kimi öldükten sonra ödüllendirilir tanrı tarafından. Ancak Kristin'e göre öldükten sonra ödüllendirilmek daha avantajlı çünkü Dünya 'da ödüllendirilmek sınırlı bir zaman için geçerli. Kristin'in düşüncesine göre kendisi öldükten sonra ödüllendirilecekler arasında. Ancak Julie Kristin'e göre dünyada ödüllendirilmiştir. Kristin kendini daha avantajlı gördüğü için bu sisteme inanmış ve uygulamıştır. Alt sınıf olmayı kabullenmiştir çünkü onu öldükten sonra bir ödülün beklediğini düşünmektedir.

Kristin böyle düşündüğünü de açık bir şekilde dile de getirmiştir.

“Kristin: O, merhametin nasıl olduğuyla ilgili büyük bir sırdır. Tanrı hatır saymaz, ancak O'nun nedeni ki, en sonda gelen en baştaki olur.” (Strinberg2012,sayfa 61)

Yani alt sınıf öldükten sonra üst sınıf olur.

“Kristin: Bıktım senin bu fikirlerinden de senden de! Birtakım yükümlülüklerin olduğunu unutma; kafanı çalıştırmaya başlarsan iyi edersin.” (Strinberg2012, sayfa54) .

Kristin'in, Jean'ın sınıf atlama isteğini gereksiz bulduğu ve Jean'ın bu kadar ısrarcı olmasının nedeninin; Jean'ın onun gibi düşünmediğini anladığı anlaşılır. Kristin'e göre Jean kısa süreli heveslerinden dolayı çok büyük bir hediye kaçırmaktadır. Jean, Julie ile birlikte olarak dine karşı gelmiştir ve cezalandırılacaktır. Kristin din kurallarını çiğnediği için Jean'ı eleştirmiştir ancak kendi de din kurallarını bakkaldan komisyon kasaptan rüşvet alarak çiğnemmiştir.

“Jean: Sen de tam bunlardan söz edecek insansın ya... Bakkaldan komisyon, kasaptan rüşvet alırken iyiydi.” (Strinberg2012,sayfa60)

Ancak Kristin'e göre böyle küçük günahları tanrı umursamayacaktır. Çünkü böyle hatalar insanlar tarafından sıkça yapılmaktadır ve bu hataları insanlar da umursamamaktadır.

“Kristin: biliyorsun, böyle küçük şeylere kızmam. Ayrıca kendi sınırimi bilen birisiyim”

(Strinberg2012,sayfa26)

Yani Kristin'in davranışlarını etkileyen en büyük unsur Din gibi gelmektedir. Aynı şey Jean ve Julie içinde geçerli mi? Jean eser boyunca sınıf atlamak isteyen biri olarak çarpıyor okurun gözüne. Ancak Jean sınıf atlamak istese de sınıf farklılıklarının ona getirdiği yükümlülükleri yapmamaktadır. Jean alt sınıfa ait olan bir içeceği, birayı, değil de üst sınıfa ait bir şarabı içmiştir bunun yanında sıcak tabakta yemek yiyerek kont gibi davranmıştır. Bütün bunların yanında Kont'un kızıyla birliktelik yaşamıştır ki bu Jean'ın sınıf kurallarını çiğnediğinin en belirgin kanıtıdır. Yani Jean sınıf farklılıklarının getirdiği kurallara uymamaktadır. Ancak Jean her Pazar günü kiliseye gitmektedir. Pazar günleri kiliselerin en kalabalık olduğu günlerdir, Müslümanlıkta camilerin kalabalık olması gibi, yani Jean göstermelikte olsa dini görevlerini yerine getirmektedir. Yani Jean için din sınıf farklılıklarında önde gelmektedir. Ancak Jean da hırsızlık yaparak din kurallarını çiğnemektedir.

“ Julie: Hırsızısın sen, ben hırsız değilim.” (Strinberg2012,sayfa44)

Eserde toplumu oluşturan öğelerin koyduğu kurallar sıkça çiğnenmektedir. Bunların sonucunda ise kuralları çiğneyen kişiler toplum tarafından tepki görmektedir. Bütün toplumlarda olduğu gibi eserdeki toplumunda da toplumun tepkisi çiğnenen kuralın önemine göre değişir. Jean, Julie ile sohbet ederek sınıf kurallarını çiğnemmiştir ve cezası köylüler tarafından dalga geçilmek oluyor. Cezanın aşırı ağır olmaması Jean'ın çok ağır bir kurala çiğnemediğini gösterir yani sınıf kuralları toplumu oluşturan en önemli öğe değil. Eğer dinle sınıf farklılıkları arasında bir karşılaştırma yaparsak Kristin'i kullanmalıyız. Kristin bakkal gelirlerine komisyon koyarak ve kasaba rüşvet vererek kontuna ihanet etmiştir. Yani sınıf kurallarını çiğnemmiştir. Kristin'in sınıf farklılıklarını çiğnemesinin nedeni kendi kafasında oluşturduğu din olgusudur. Kristin kendi kafasında oluşturduğu din olgusuna o kadar güvenmektedir ki sınıf farklılıklarına en bağımlı karakter olmasına rağmen sınıf farklılıkları kurallarını çiğneye bilmiştir. Yani din Kristin için sınıf farklılıklarından daha önemli bir olgu. Sınıf farklılıklarını da en çok Kristin desteklediğine göre din toplum için sınıf farklılıklarından önemlidir. Çünkü bu Kristin için bile böyle. Ancak din toplum düzenini sağlayan en önemli unsurlardan birisi de olsa en önemlisi değildir. Eserdeki toplumu oluşturan en önemli öğeyle Julie'ye ölüm cezasını veren öğe aynıdır. Yani ahlakıdır.

Julie de Jean gibi kendi sınıfından biriyle samimi olarak sınıf farklılıklarının getirdiği kuralları çiğnemmiştir. Ancak onun cezası da Jean'ın cezası gibi ağır olmamıştır. Yani Julie'yi ölüme götüren neden sınıf farklılıkları kurallarını çiğnemesi değil. Julie din kurallarını çiğnememiş gibi görünebilir ancak tanrıya inanmamaktadır aslında. Yani Julie din kurallarını da çiğnemmiştir fakat bundan dolayı da ölümlerle cezalandırılmamıştır. Julie'nin ölümlerle cezalandırılmasının nedeni Jean ile birlikte olmasıdır. Julie Jean ile birlikte olduktan sonra Jean ile terk edebilseydi toplumunu ölümlerle cezalandırılmazdı çünkü o zaman yaptığı ahlaksızlık olmazdı. Julie'nin ölümüne neden olan toplum kuralı da ahlaksızlıktan doğmuştur. Toplum en çok etkileyen öğe ahlakıdır. Çünkü Julie sınıf farklılıkları ve din kurallarını çiğnemmiştir ancak hiçbirinde ölümlerle cezalandırılmamıştır. Ayrıca Kristin sınıf farklılıkları kurallarını çiğnendiğini görmüş din kurallarını çiğnendiğini görmüş fakat hiçbirinde evi terk etmemiştir. Ne var ki Kristin ahlak kurallarının çiğnendiğini görünce işinden ayrılıp evi terk etmeyi düşünmüştür. Bütün bunlar toplum için en önemli öğenin ahlak olduğunu gösterir. Bu bizim toplumumuz için de böyledir. Birçok kişi kendinden zengin birisiyle dostlu kurabilir ancak bu kişiler bazı kişiler tarafından gözle taciz edilir yani bu kişiler sınıf farklılıkları kurallarını çiğnediği için cezalandırılırlar. Eğer bizim toplumumuz da biri ramazan ayında dışarıda alkol içerse diğer insanlar tarafından sözlü uyarılır ya da darp edilir ama öldürülmez. Ancak eğer birisi ahlaksızlık ederse toplum onu öldürür. Yani bizim toplumumuzda eserdeki toplumda olduğu gibi toplumu oluşturan en önemli unsur ahlak sonra din üçüncü de sınıf farklılıkları. Bizim toplumumuzda töre cinayetleri, kardeş cinayetleri ile sonuçlanan ahlaksızlık eserdeki toplum da Jean'ın Julie'nin eline intihar etmesi için verdiği jiletle son buluyor.

“ Jean: Yormayın aklınızı, yormayın. Ben de gücümden oluyorum, korkak hale getiriyorsunuz beni. O ne? Zil hareket etti sandım... Zilden korkacak ne var? Evet, ama sadece bir zil değil o. Biri var arkasında, o zili de çalan bir el ve o eli de kontrol eden bir şey... Hele insan tıkayınca kulaklarını, kulaklarını tıkayınca evet... Daha çok çalar. Cevap verene kadar çaldıkça çalar, sonra çok zor... Sonra polis gelir... Ve... (Zil iki kez uzunçalar. Jean irkilir, sonra kendini toplar) korkunç bir şey. Ama buna son vermek için başka çare yok... Git hadi!” (Strinberg2012,sayfa64)

Kaynakça

Strindberg, A. (2004). *Toplu Oyunları 1*. içinde İstanbul: TEM Yapım Yayıncılık Ltd. Şti.